

SHREE VASISHTHA VIDHYALAYA

Gujarati 2nd Language Worksheet 2026-27

Name :- _____

Std.:- IV - _____

Roll No. :- _____

Worksheet No.PA1-01

Date :- _____

કાવ્ય :- ૧. પ્રકૃતિનું સૌંદર્ય , પાઠ :- ૨. હીરકણી - એક માતાની સાહસકથા વ્યાકરણ :- સમાનાર્થી , વિરોધી , જોડણી , ક્રિયા

અપઠિત ગદ્યાંશ

નદી કિનારાની સાંજ ખૂબ શાંત અને મનોહર હોય છે. ધીમે ધીમે સૂર્ય અસ્ત થાય છે અને આકાશમાં સુંદર રંગો ફેલાઈ જાય છે. નદીનું પાણી ચમકતું લાગે છે અને આસપાસનું વાતાવરણ ઠંડું અને તાજું બને છે. હળવો પવન ફૂંકાય છે, જે મનને પ્રસન્ન કરે છે. પક્ષીઓ પોતાના માળામાં પરત ફરી જાય છે અને ચારેબાજુ શાંતિ છવાઈ જાય છે. લોકો અહીં બેસીને આરામ કરે છે અને કુદરતની આ સુંદર ક્ષણનો આનંદ માણે છે.

પ્રશ્ન - ૧. ઉપરના ગદ્યાંશના આધારે નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો.

(૧) નદી કિનારાની સાંજ કેવી હોય?

(૨) સૂર્ય અસ્ત થતો હોય ત્યારે આકાશમાં શું થાય છે?

(૩) નદીનું પાણી કેવું લાગે છે?

(૪) પક્ષીઓ સાંજે શું કરે છે?

(૫) લોકો નદી કિનારે શું કરે છે?

પ્રશ્ન - ૨. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો.

(૧) હીરકણી કિલ્લામાં શું વેચવા જતી હતી ?

(અ) ફૂલો

(બ) દૂધ

(ક) શાકભાજી

(૨) હીરકણીએ કોની ચિંતામાં કિલ્લાથી બહાર જવાનું શોર્ય કર્યું?

(અ) પુત્રની

(બ) પતિની

(ક) સાસુમાની

(૩) રાયગઢ કિલ્લામાં કયા ઉત્સવની ઉજવણી થઈ રહી હતી?

(અ) દુર્ગાપૂજા

(બ) કોજાગિરિ

(ક) ગણેશોત્સવ

(૪) નદીઓ અને ઝરણાંઓ પ્રકૃતિને કઈ રીતે સૌંદર્ય બક્ષે છે?

(અ) વહીને

(બ) ઝબૂકીને

(ક) ખીલીને

પ્રશ્ન - ૩. પાઠના આધારે નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧) _____ ઝિલમિલ ઝબૂકે છે.

(૨) પક્ષીઓના મીઠા કલરવથી _____ ગુંજી ઊઠે છે.

(૩) હીરકણીના પુત્રનું નામ _____ હતું.

(૪) ગામમાં _____ નામની એક ભરવાડણ રહેતી હતી.

(૫) સૂર્યનો પ્રકાશ _____ ને દૂર કરે છે.

પ્રશ્ન - ૪. પાઠના આધારે નીચેના વાક્યો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (x) તે જણાવો.

- (૧) દુનિયા આપણને સદા હસતી અને પ્યારી લાગે છે. []
- (૨) હીરકણી કિલ્લામાં જ રાત રોકાઈ ગઈ. []
- (૩) મહારાજ શિવાજીનો કિલ્લો સહ્યાદ્રી પર્વતમાળામાં સ્થિત હતો. []
- (૪) વૃક્ષોની લત્તાઓ ચોતરફ છવાઈને કુદરતને સુંદરતા બક્ષે છે. []
- (૫) પહાડી ઉતરતાં - ઉતરતાં સિંહે હીરકણી પર હુમલો કર્યો. []
- (૬) હીરકણીનો સમગ્ર થાક બાલ્યાને હસતો રમતો જોઈને ઉતરી જતો હતો. []

પ્રશ્ન - ૫. નીચેના શબ્દો માટે સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

- (૧) આકાશ - _____
- (૨) પક્ષી - _____
- (૩) સૂરજ - _____
- (૪) પુત્ર - _____
- (૫) નિત - _____
- (૬) વૃક્ષ - _____
- (૭) દિન - _____
- (૮) જનની - _____
- (૯) રાજા - _____
- (૧૦) ઈજા - _____

પ્રશ્ન - ૬. વિરોધી શબ્દો લખો.

- (૧) અંધકાર x _____
- (૨) દિવસ x _____
- (૩) નજીક x _____
- (૪) સવાર x _____
- (૫) હિંમત x _____
- (૬) ભય x _____
- (૭) ટાઢ x _____
- (૮) રંક x _____

પ્રશ્ન - ૭. જોડણી સુધારો.

- (૧) સૂર્ય - _____
- (૨) જીલમીલ - _____
- (૩) પુસ્પ - _____
- (૪) હિંમંત - _____
- (૫) ચન્દ્ર - _____
- (૬) સિવાજી - _____
- (૭) શક્તિ - _____
- (૮) કીલ્લો - _____

પ્રશ્ન - ૮. નીચેના વાક્યોમાંથી ક્રિયા શોધીને લખો.

- (૧) પક્ષી ઊડે છે. - _____
- (૨) ગાય ચરે છે. - _____
- (૩) નદી વહે છે. - _____
- (૪) ફૂતરો ભસે છે. - _____
- (૫) રીટા રડે છે. - _____
- (૬) મોર નાચે છે. - _____
- (૭) બાળકો રમે છે. - _____
- (૮) પહેલવાન હસે છે. - _____

પ્રશ્ન - ૪. પાઠના આધારે નીચેના વાક્યો ખરાં (✓) છે કે ખોટાં (x) તે જણાવો.

- (૧) દુનિયા આપણને સદા હસતી અને ખ્યારી લાગે છે. [✓]
(૨) હીરકણી કિલ્લામાં જ રાત રોકાઈ ગઈ. [x]
(૩) મહારાજ શિવાજીનો કિલ્લો સહ્યાદ્રી પર્વતમાળામાં સ્થિત હતો. [✓]
(૪) વૃક્ષોની લત્તાઓ ચોતરફ છવાઈને કુદરતને સુંદરતા બક્ષે છે. [✓]
(૫) પહાડી ઉતરતાં - ઉતરતાં સિંહે હીરકણી પર હુમલો કર્યો. [x]
(૬) હીરકણીનો સમગ્ર થાક બાલ્યાને હસતો રમતો જોઈને ઉતરી જતો હતો. [✓]

પ્રશ્ન - ૫. નીચેના શબ્દો માટે સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

- (૧) આકાશ - નભ
(૨) પક્ષી - ખગ
(૩) સૂરજ - રવિ
(૪) પુત્ર - દીકરો
(૫) નિત - દરરોજ
(૬) વૃક્ષ - ઝાડ
(૭) દિન - દિવસ
(૮) જનની - માતા
(૯) રાજા - નૃપ, ભૂપ
(૧૦) ઈજા - કુષ્ટ, યીડા

પ્રશ્ન - ૬. વિરોધી શબ્દો લખો.

- (૧) અંધકાર x પ્રકાશ
(૨) દિવસ x રાત
(૩) નજીક x દૂર
(૪) સવાર x સાંજ
(૫) હિંમત x નાહિંમત
(૬) ભય x વ્યભય
(૭) ટાઢ x તાચ
(૮) રંક x રાચ

પ્રશ્ન - ૭. જોડણી સુધારો.

- (૧) સૂર્ય - સૂર્ય
(૨) જીલમીલ - કિલમિલ
(૩) પુસ્પ - પુષ્પ
(૪) હિમંત - હિંમત
(૫) યન્દ્ર - વ્યંદ્ર
(૬) સિવાજી - શિવાજી
(૭) શકિત - શક્તિ
(૮) કીલ્લો - કિલ્લો

પ્રશ્ન - ૮. નીચેના વાક્યોમાંથી ક્રિયા શોધીને લખો.

- (૧) પક્ષી ઊડે છે. - ઊડે છે
(૨) ગાય ચરે છે. - ચરે છે
(૩) નદી વહે છે. - વહે છે
(૪) ફૂતરો ભસે છે. - ભસે છે
(૫) રીટા રડે છે. - રડે છે
(૬) મોર નાચે છે. - નાચે છે
(૭) બાળકો રમે છે. - રમે છે
(૮) પહેલવાન હસે છે. - હસે છે

SHREE VASISHTHA VIDHYALAYA

Gujarati 2nd Language Worksheet 2026-27

Name :- _____

Std.:- IV - _____

Roll No. :- _____

Worksheet No. PA1-01

Date :- _____

કાવ્ય :- ૧. પ્રકૃતિનું સૌંદર્ય , પાઠ :- ૨. હીરકણી - એક માતાની સાહસકથા વ્યાકરણ :- સમાનાર્થી , વિરોધી , જોડણી , ક્રિયા

અપઠિત ગદ્યાંશ

નદી કિનારાની સાંજ ખૂબ શાંત અને મનોહર હોય છે. ધીમે ધીમે સૂર્ય અસ્ત થાય છે અને આકાશમાં સુંદર રંગો ફેલાઈ જાય છે. નદીનું પાણી ચમકતું લાગે છે અને આસપાસનું વાતાવરણ ઠંડું અને તાજું બને છે. હળવો પવન ફૂંકાય છે, જે મનને પ્રસન્ન કરે છે. પક્ષીઓ પોતાના માળામાં પરત ફરી જાય છે અને ચારેબાજુ શાંતિ છવાઈ જાય છે. લોકો અહીં બેસીને આરામ કરે છે અને કુદરતની આ સુંદર ક્ષણનો આનંદ માણે છે.

પ્રશ્ન - ૧. ઉપરના ગદ્યાંશના આધારે નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો.

(૧) નદી કિનારાની સાંજ કેવી હોય?

નદી કિનારાની સાંજ ખૂબ શાંત અને મનોહર હોય છે.

(૨) સૂર્ય અસ્ત થતો હોય ત્યારે આકાશમાં શું થાય છે?

સૂર્ય અસ્ત થતો હોય ત્યારે આકાશમાં સુંદર રંગો ફેલાઈ જાય છે.

(૩) નદીનું પાણી કેવું લાગે છે?

નદીનું પાણી ચમકતું લાગે છે.

(૪) પક્ષીઓ સાંજે શું કરે છે?

પક્ષીઓ સાંજે પોતાના માળામાં પરત ફરી જાય છે.

(૫) લોકો નદી કિનારે શું કરે છે?

લોકો નદી કિનારે બેસીને આરામ કરે છે અને કુદરતની આ સુંદર ક્ષણનો આનંદ માણે છે.

પ્રશ્ન - ૨. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ લખો.

(૧) હીરકણી કિલ્લામાં શું વેચવા જતી હતી ?

(અ) ફૂલો

દૂધ

(ક) શાકભાજી

(૨) હીરકણીએ કોની ચિંતામાં કિલ્લાથી બહાર જવાનું શોર્ય કર્યું?

પુત્રની

(બ) પતિની

(ક) સાસુમાની

(૩) રાયગઢ કિલ્લામાં કયા ઉત્સવની ઉજવણી થઈ રહી હતી?

(અ) દુર્ગાપૂજા

કોજાગિરિ

(ક) ગણેશોત્સવ

(૪) નદીઓ અને ઝરણાંઓ પ્રકૃતિને કઈ રીતે સૌંદર્ય બક્ષે છે?

વહીને

(બ) ઝબૂકીને

(ક) ખીલીને

પ્રશ્ન - ૩. પાઠના આધારે નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧) તારલાંચી ઝિલમિલ ઝબૂકે છે.

(૨) પક્ષીઓના મીઠા કલરવથી ઘરની ગુંજી ઉઠે છે.

(૩) હીરકણીના પુત્રનું નામ બાલ્યા હતું.

(૪) ગામમાં હીરકણી નામની એક ભરવાડણ રહેતી હતી.

(૫) સૂર્યનો પ્રકાશ તમસ ને દૂર કરે છે.

